

Gemeenteraad van 's-Hertogenbosch

Uw brief van	:	Ref.	: H.W.M. Wouters
Uw kenmerk	:	Tel.	: 073-6159770
Ons kenmerk	:	E-mail	: rekenkamer@s-hertogenbosch.nl
Datum	:	Bijlage(n)	: -
Onderwerp	:		: Onderzoeksrapport 'De energietransitie in 's-Hertogenbosch (Tilburg, Oss, Breda)'

Geachte gemeenteraad,

De rekenkamer 's-Hertogenbosch heeft samen met de rekenkamers van Oss, Tilburg en Breda onderzoek verricht naar de energietransitie. Hierbij bieden wij u de rapportage aan.

Het onderzoek

De rekenkamers geven de gemeenteraden met dit onderzoek inzicht in de stand van zaken van de energietransitie in hun gemeente. Er is gekeken naar de doelen die door de gemeenten zijn vastgesteld en of de gemeenten deze doelen halen. Daarbij zijn mogelijkheden voor de gemeenteraden om te sturen en controleren in beeld gebracht. Door het onderzoek gezamenlijk uit te voeren, konden de verschillende aanpakken van de deelnemende gemeentes worden vergeleken. Mede op basis hiervan zijn aanbevelingen gedaan voor de versterking van sturing en controle door de raad bij de energietransitie.

Het onderzoeksrapport bestaat uit drie delen:

- Een rapportage 'De energietransitie in 's-Hertogenbosch';
- Een beknopte factsheet (samenvatting) voor de gemeente 's-Hertogenbosch;
- Een algemene rapportage 'De energietransitie in Breda, 's-Hertogenbosch, Oss en Tilburg'.

Het college heeft zoals gebruikelijk gereageerd op de conceptrapportage. De collegebrief hebben wij integraal als bijlage 3 bij de rapportage gevoegd. De rekenkamer heeft een nawoord opgesteld (bijlage 4).

Conclusies voor 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch ligt voor het realiseren van het doel voor duurzame opwek van elektriciteit enigszins op koers. De gemeente plaatst zich in een kwetsbare positie door vol in te zetten op het realiseren van windproject Duurzame Polder en geen grote alternatieve projecten te hebben, behalve 50 hectare zonnevelden. 's-Hertogenbosch kiest voor een 'alles of niets'-aanpak. Als dit project gerealiseerd wordt, haalt 's-Hertogenbosch de doelstelling ruim. Maar als de knelpunten niet (tijdig) opgelost worden, is de kans klein dat de doelstelling van 0,35TWh gehaald wordt voor 2030. Het grootste risico is het tijdig oplossen van de netcongestie. Ook de verschillende uitgangspunten van Oss en 's-Hertogenbosch vormen een knelpunt in de realisatie van dit project. Als dit niet lukt vóór 2030 dan wordt het bijna onmogelijk om het doel voor duurzame opwek op tijd te halen. Bovendien is het op het moment dat duidelijk wordt dat de doelstelling niet wordt gehaald, te laat om alternatieve projecten uit te voeren.

Wat betreft energiebesparing is nog onvoldoende helder of de gemeente op koers ligt om dit doel te halen. Bovendien is het nog onduidelijk of de dalende lijn die is ingezet in het besparen van elektriciteit

en warmte blijft doorzetten. Net als andere gemeenten is 's-Hertogenbosch hierin sterk afhankelijk van haar inwoners, organisaties en bedrijven.

De huidige informatievoorziening aan de raad is volgens afspraak, maar laat onvoldoende zien of de uitvoering van de energietransitie plaatsvindt binnen de gestelde kaders. De informatie biedt de raad daardoor onvoldoende inzicht om tijdig bij te sturen.

De rekenkamer doet aanbevelingen over het behalen van de doelen, de bijdrage van de gemeente in de RES-regio, de CO₂-monitoring, de informatievoorziening aan de raad, het beperken van de risico's van het project Duurzame Polder en de periode na 2030.

Conclusies voor de vier gemeenten

De conclusie van het algemene deel is dat er in de vier gemeenten vooruitgang te zien is, maar niet voor alle doelen van de energietransitie én niet in de snelheid die was beoogd. Of alle doelen in 2030 gerealiseerd worden, is daarom niet zeker.

De opwek van duurzame energie komt op gang, maar de realisatie gaat nog gepaard met de nodige onzekerheden. Ook moeten geplande projecten nog worden gerealiseerd en restopgaven worden gerealiseerd met concrete projecten om de doelen richting 2030 te halen.

Wat betreft energiebesparing ontbreekt het aan de actuele cijfers om als raden de voortgang te controleren. De warmtetransitie komt moeizaam van de grond, onder andere omdat daarvoor hoge kosten gemaakt moeten worden door inwoners en bedrijven. De doelen voor het aardgasvrij maken van woningen lijken te hoog gegrepen.

Met de huidige beleidskaders en informatievoorziening kunnen de raden hun kaderstellende en controlerende rollen niet goed vervullen. De rekenkamers geven een aantal aanbevelingen voor verbetering van het inzicht in de voortgang, de informatievoorziening, de nog geplande projecten en de resterende opgave en de visie op de periode na 2030.

Vervolg

Wij sturen u de rapporten nu al per brief toe, omdat de bestuurlijke behandeling pas in december kan plaatsvinden in verband met de komende begrotingsvergadering.

De presentatie van het onderzoeksrapport vindt plaats in de bijeenkomst Informeren en Ontmoeten op 20 november a.s. Tijdens de presentatie is tevens gelegenheid tot het stellen van technische vragen. Wij nodigen u van harte uit hierbij aanwezig te zijn. Wij hopen op behandeling in de gemeenteraad van 12 december. U ontvangt van ons nog een raadsvoorstel.

Met vriendelijke groet,
Namens de Rekenkamer 's-Hertogenbosch,

dr. G.W. Goedmakers,
Voorzitter